

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania N. M. - G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
z udziałem zainteresowanej „G.” B. G. w R.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 29 listopada 2017 r. zmienił, zaskarżony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., wyrok Sądu Okręgowego w G. – Ośrodek Zamiejscowy w R. z dnia 24 marca 2016 r. i oddalił odwołanie N. M. od decyzji organu rentowego z dnia 21 kwietnia 2015 r., mocą której stwierdzono, że odwołująca się nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i chorobowemu z tytułu zatrudnienia w G. – B. G. od dnia 1 listopada 2014 r.

W sprawie ustalono, że płatnik składek prowadzi sprzedaż i naprawę szyb samochodowych. W dniu 31 października 2014 r. odwołująca się była u lekarza i

stwierdzono u niej ciążę. Lekarz stwierdził jednocześnie niezdolność do pracy z racji, że ciąża jest obciążona podwyższonym ryzykiem położniczym, jaki wynika z faktu leczenia niepłodności, nadto powikłanej niepowściągliwymi wymiotami, niedokrwistością i nadciśnieniem indukowanym ciążą.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wadliwie ocenił zgromadzony materiał dowodowy, który nie pozwala na objęcie odwołującej się pracowniczym ubezpieczeniem społecznym od dnia 1 listopada 2014 r., o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121, dalej ustawa systemowa). Przede wszystkim o tytule ubezpieczenia społecznego nie decyduje sam fakt zawarcia umowy o pracę, lecz faktyczne wykonywanie obowiązków w określonym reżimie. Zdaniem Sądu odwoławczego, ujawniona niezdolność do pracy i jej przyczyny w powiązaniu z faktem, że ojcem dziecka jest syn B. G., wykluczają przyjęcie tezy o wykonywaniu pracy w ramach stosunku pracy. Sąd pierwszej instancji nie dostrzegł, że faktury wystawione przez odwołującą się (mające być dowodem wykonywania przez nią pracy) obejmują także okresy zwolnienia lekarskiego i tym samym nie stanowią wiarygodnego dowodu jej wykonywania. Z kolei osobowe źródła dowodowe (odwołująca się przebywała w pracy i odbierała telefony) Sąd Apelacyjny skwitował stwierdzeniem, że z racji relacji osobistej z synem pracodawcy, odwołująca się mogła przebywać w siedzibie firmy i wykonywać określone czynności poza stosunkiem pracy. Nadto Sąd Apelacyjny negatywnie ocenił zeznania B. G. i odwołującej się w zakresie rodzaju wykonywanych zadań, które miały polegać na zamawianiu i odbieraniu klejów, płynów do czyszczenia, drutu, taśm, szyb. W ocenie Sądu Apelacyjnego, tego rodzaju czynniki potęgują zagrożenie dla zdrowia pracownika w ciąży. W końcu w okresie zwolnienia odwołującej się na jej miejsce nie została zatrudniona inna osoba, a więc cel zatrudnienia (odciążenie B. G.) okazał się wątpliwy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł w myśl art. 386 § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] został w całości zaskarżony skargą kasacyjną przez pełnomocnika odwołującej się, który domagał się jego uchylenia

i orzeczenia co do istoty sprawy, względnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Wniosek przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (oczywista zasadność skargi kasacyjnej). Zdaniem skarżącego doszło do wadliwej wykładni art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i 2 i art. 12 w związku z art. 13 pkt 1 ustawy systemowej przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie braku podstaw do ubezpieczenia społecznego, co czyni orzeczenie rażąco wadliwym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i orzeczenia o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony. Innymi słowy, na etapie przedsądu ma zastosowanie również art. 398¹³ § 2 k.p.c. W przeciwnym razie

zachodziłby dysonans między bieżącym etapem i późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniami wynikającymi także z art. 398³ § 3 k.p.c.

Wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podstawa (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza naruszenie przepisów prawa (materialnego lub procesowego), widoczne *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa.

Skarżący tak rozumianego uchybienia nie wykazał. Po pierwsze, oczywistość skargi kasacyjnej ma wynikać z oceny postępowania dowodowego, gdyż skarżący nie zgadza się z oceną charakteru zatrudnienia i rodzaju wykonywanych prac. Tego rodzaju pogląd *a priori* eliminuje oczywistą zasadność skargi w tym wypadku, skoro zmusza do weryfikacji wielu zmiennych, w tym ingerencji w zasadę swobodnej oceny dowodów. Ta zaś z miejsca nie wskazuje na skrajne wnioski, atypowe, czy wyjątkowo stronne wnioski w odniesieniu do odwołującej się. Natomiast sam fakt, że rezultat tej wykładni nie odpowiada stanowisku skarżącego, nie oznacza oczywistego naruszenia prawa. Przyjęcie tego rodzaju punktu odniesienia prowadziłoby do wniosku, że każde rozstrzygnięcie niezgodne z oczekiwaniem strony realizuje przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., co z oczywistych przyczyn nie może mieć miejsca. Po wtóre, wskazane we wniosku przepisy prawa (art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 11 ust. 1 i 2 i art. 12 w związku z art. 13 pkt 1 ustawy systemowej) nie zostały zinterpretowane wadliwie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż prawo materialne stosuje się do określonego stanu faktycznego, a ten - na co wskazał i szeroko umotywował Sąd Apelacyjny - wyklucza istnienie tytułu do ubezpieczenia społecznego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Nie jest zasadny wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów w postępowaniu kasacyjnym, gdyż odpowiedź na skargę kasacyjną została złożona po terminie (art. 167 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398⁷ k.p.c.). W konsekwencji nie wywołuje ona skutków w zakresie zawartego w niej wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2010 r., II PK 241/09, LEX nr 589976).